

Egy álmatlan kislány álmai

POGÁNY JUDIT VALLOMÁSA

Mimi tanárnő (*Pogány Judit*) ugyanabban a gimnáziumban tanít, mint ifjabb Baradlay Rómeó, azaz Ámbár tanár úr (*Koltai Róbert*). A tanárnő – talán már évek, évtizedek óta – szerelmes a tanár úrba, akit azonban újabban egy diáklányért ráz a láz. Mimike szeme könnybe lábad, de hallgat és szeret. Majd minden tantestületben akad egy Mimikéhez hasonló tanárnő.

Mimike érzékeny és vágyakozó ember. Ő a mai világ nagy vesztese – mondja a színésznő, Pogány Judit. – Jól tudja, hogy hoppon maradt, mégis segíteni akar: legalább a férfi legyen boldog. Én a hibáikkal együtt, és feltétel nélkül szerettem a tanárait. Talán ezért tudok ráhangolódni erre a szerepre.

Igen, én annyira szerettem a tanárait, hogy mindegyik azt hitte, az ő szaktárgyát fogom választani. Például a matematikánáromba szinte szerelmes voltam, pedig őt a legjobb indulattal sem nevezhettük férfiszépségnek. S mivel szerettem őt, szerettem a matematikát is. Szakkört szerveztem, versenyeket nyertem. Ha a diák rajong egy tanáráért, annak a tantárgyát is szereti. A recept ilyen egyszerű: hatni akarsz egy másik emberre, diákra, nézőre, vevőre, kollégára? Szeretted meg magad!

Én nem csak szerettem a tanárait, de ezt igyekeztem is kimutatni: figyeltem, tanultam, segítettem, és a gyengeségeiket megértettem. Előfordul, hogy a diákok, ha van egy kis színészi hajlamuk, parodizálják a tanárait. Én ezt nem tettem. Volt egy sánta fizikatanárunk. Mindenki csúfolta. Egyszer kísérlet közben kialudt a villany, és persze az osztály üvöltött, mint a fába szorult féreg. Majdnem elsírtam magam, annyira sajnáltam a tanárt: ő mindent megtesz, tanítani akar, és nem tud.

A tanárok iránti rajongásom mögött oltahatatlan szeretetvágy rejlett. Kisgyerekkoromban boldog családban, jólétben éltem,

de a negyvenes évek végén apámat, aki kultúrmenő volt, bebörtönözték. Aztán nem kapott munkát, és nyomorogtunk. Télen bútorokkal és könyvekkel fűtöttünk. Apám meghalt, anyám beteg lett, én pedig Kaposvárról Budapestre, a kisvárosból egy bérház harmadik emeletére kerültem gyámszülőkhöz. A kitűnő tanulóbból közepeseket is beszédő diák lett, a boldog gyerekből személyiségzavaros kislány, aki kóros álmatlanságban szenved éveken át, és rögzített öngyilkossági kényszerben él kilenc éves korától huszonkilenc éves koráig. Minderről hallgatni kellett, és hálásnak lenni. És mosolyogva végiglátogatni a rokonokat, akik havi harminc forinttal hozzájárultak az iskoláztatásomhoz.

Éjszaka alvás helyett képzelődtem. Hosszú és részletes történeteket éltem át a szobámban, ahol negyedóránként ütött az állóóra. Arról álmodoztam, hogy szeretnek, és szerelmes vagyok, meg hogy gyerekek van, olyan kis Hüvelyk Matyi, akit a zsembembe rejthetek, hogy senki se vegye észre, és akivel megbeszelem a világ dolgait. Örömeiket és szépségeket éltem át vele, de

átéltem szörnyű helyzeteket is a képzeletben olyan élesen és életszerűen, hogy sírtam. Képzeltben gyakran voltam szerelmes. A valóságban is. Ötödikben annyira tetszett egy fiú, hogy álmodozás közben belázasodtam.

Minderről senki sem tudott semmit. A gyámszüleim azt hitték, nagyokat alszom.

Szinte egyik pillanatról a másikra szabadultam meg a látomásaimtól, amikor az apró, szinte még totyogó gyerekekkel először álltunk kézen fogva az udvaron, néztünk felfelé, és beszélgettünk a csillagokról. Az álmodozásnak vége szakadt. Azóta éjszaka alszom. Amiről egykor álmodoztam, az valóság lett huszonkilenc éves koromra: a gyerekek, a Kaposvári Színházban a sok szerep, más emberek tanítása, azaz önmagam megvalósításának a lehetősége. Ha nincs színház, ha nincs gyerek, ma talán már belülről rázom a rácsot.

*„Arról
 álmodoztam,
 hogy szeretnek,
 és szerelmes
 vagyok.”*

Az Ámbár tanár úrban Kállai Ferenccel